

GRIPP VA SHAMOLLASHGA QARSHI DORILARNING TURLARI VA ULARNING TO'G'RI TANLASH USULLARI

**Urganch Abu Ali Ibn Sino nomidagi
jamoat salomatligi texnikumi katta
o'qituvchisi Masharipova Sevara
Ro'zimovna**

Annotatsiya: Ushbu maqolada gripp va shamollashga qarshi dorilarning turlari va ularning to'g'ri tanlash usullari atroflicha tahlil qilingan.

Kalit so'zlar: gripp, shamollash, dori

Gripp va shamollashga qarshi dori vositalari: qanday davolash usullari mavjudligini ko'rib chiqamiz.

Birinchidan, ko'pincha «[shamollash](#)» deb nomlanadigan bakterial yoki virus etiologiyali respirator infeksiyani [gripp](#) bilan adashtirmaslik kerak. Gripp, o'tkir respirator infeksiyadan farqli o'laroq, umuman boshqacha boshlanadi va davom etadi va ancha jiddiyoq asoratlar keltirib chiqarishi mumkin. Yengil darajasida ikkalasi ham organizmni qo'llab-quvvatlovchi va alomatlarni yengillashtiruvchi terapiya, yotoq tartibi va parhezga amal qilish yordamida, shamollashga qarshi (antibiotiklar) va grippga qarshi (antivirus) kuchli ta'sir qiluvchi vositalarni qo'llamagan holda davolanadi.

Kuchli va samarali vositalarni tanlashdan oldin, kasallikning shaklini aniqlab olish kerak. Yengil va o'rtacha og'irlikdagi (surunkali bo'lmagan) bakterial infeksiyalar antibiotiklardan foydalanishni talab qilmaydi. Kasallikning og'ir shakllari, uzoq muddat davom etadigan «shamollashlar»ni shifokor nazorati ostida davolash shart. Shifokor kasallikning ehtimoliy qo'zg'atuvchilarini aniqlash uchun tegishli tahlillarni belgilab, laboratoriya tahlillari natijasi asosida aniqlangan patogen mikroorganizmlarning antibiotiklarga sezuvchanligini baholaydi va mos ravishda

tegishli dori-darmonlarni tayinlaydi.

Gripp, klinik tasvirining jiddiyligiga qarab uch darajaga bo'linadi. Eng og'iri — uchinchi bo'lib, aksariyat hollarda kasallikni keltirib chiqargan virus shtammiga qarshi antivirus preparatlarni qo'llashni talab etadi. Bundan tashqari, virusga qarshi dorilar bemor xavf guruhida bo'lsa (kasalliklar, yosh, boshqa davolash choralari tufayli zaiflashgan bo'lsa), kasallikning yengil darajasida ham qo'llanilishi mumkin. Boshqa holatlarda gripp va shamollashga qarshi vositalarni qo'llash tavsiya etilmaydi: moddalarning nojo'ya ta'siri terapevtik ta'sirdan ustun kelishi mumkin.

Bevosita «shamollash» va O'RK'ga qarshi vaktsina mavjud bo'lmasa ham, organizmga bakterial etiologiyali respirator kasalliklarning ma'lum patogenlariga qarshi antitanalarni ishlab chiqarishga yordam beradigan vaktsinalar mavjud. Ularning samaradorligi patogen organizmning tarqalganligi va bemorni infektsiya tashuvchisi bilan kontakt qilish miqdoriga bog'liq.

Grippga qarshi emlashlar yaxshi tanilgan va ularning samaradorligi isbotlangan. Ushbu vaktsina majburiy emlash guruhiga kirmaydi, lekin JSST mutaxassislari va shifokorlar kishilarga o'zini grippdan oldindan himoya qilish imkoniyatidan foydalanishni tavsiya etadilar.

Shunisi e'tiborga loyiqki, vaktsinalarning tarkibi kelgusi mavsum uchun tadqiqotchilarning prognozi natijalariga qarab har yili o'zgarib turadi. Inson organizmi uchta eng tarqalgan gripp virusi shtammi: A, B va C bilan infektsiyalanishga moyil bo'ladi. Yaqinlashib kelayotgan sovuq mavsumda qaysi gripp shtammi faol bo'lishiga qarab, farmatsevtika kompaniyalari o'sha mavsum uchun mos bo'lgan emlashni yaratadilar.

Antivirus preparatlar guruhi davolanishning erta boshlanishida eng yuqori terapevtik samaradorlikni ta'minlaydi. Gripp aniq namoyon bo'ladigan kasalliklardan biri hisoblanadi, virus shtammiga qarab, infektsiyalanishdan kasallikning birinchi alomatlari kuzatilgungacha bo'lgan vaqt oralig'i bir necha soatdan 2 kungacha bo'lishi mumkin.

Birinchi alomatlar odatda tana haroratining keskin ko'tarilishi, varaja, [bosh og'rig'i](#), bo'g'imlar, mushaklarning og'rig'i, umumiy ahvolning keskin yomonlashuvi bilan namoyon bo'ladi. Ushbu bosqichda virusga qarshi preparatlarni qabul qilish eng samarali bo'ladi, virus faolligini bostiradi va uning keyingi ko'payishiga to'sqinlik qiladi. Kasallikning keyingi bosqichlarida, qon va to'qimalarda ko'p sonli viruslar mavjud bo'lganda, ushbu dori vositalarining ta'siri sezilarli darajada kamayadi.

Virusga qarshi dorilarning o'ziga xosligi shundaki, hozirgi kunda gripp virusining barcha turlarini yengish uchun mo'ljallangan universal vosita mavjud emas. A va B viruslarining eng ko'p uchraydigan turlariga qarshi kurashadigan preparatlar ishlab chiqilgan, ammo tegishli tahlillarsiz infektsion agent turini aniqlash imkonsiz sanaladi.

Foydalanilgan adabiyotlar

- 1.S.S.Azizova. Farmakologiya. Darslik. Toshkent. Yangi asr avlodi.2006
2. Фармакология. Тиббиёт институтлари талабалари учун дарслик. - Т.: Абу Али ибн Сино номидаги тиббиёт нашриёти, 2000. - 496 бет.
3. Фармакология · Muallif: Д.Харкевич · Resurs turi: Xorijiy adabiyotlar · Adabiyot turi: Darslik · Yili: 2017